

CRKVA SV. GEORGIJA U VELIKOJ KLADUŠI

Pripada Srpskoj pravoslavnoj crkvi i eparhiji bihaćko-petrovačkoj. Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 9. do 12. februara 2012. godine u Sarajevu, donijela je odluku da se crkva proglasi za nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine.[1] Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo (predsjedavajuća).

Lokacija

Crkva svetog Georgija u Velikoj Kladuši nalazi se u centralnom dijelu Velike Kladuše u ulici Ibrahima Mržljaka.

Historija

Nakon pada Pećigrada, a zatim Podzvizda 20. oktobra 1878. godine pod austrougarsku upravu došla je i Velika Kladuša posljednje mjesto u Bosni i Hercegovini. Veliki priliv stanovništva u Velikoj Kladuši prouzrokovao je potrebu za izgradnjom dodatnih sadržaja – trgovina, zanatskih radionica, stambenih objekata, kao i intenziviranje izgradnje vjerskih objekata.

Sagrađena je 1901. godine, a otvaranje i njeno osvećenje održano je 1913. godine. U Drugom svjetskom ratu znatno je oštećena. Od inventara ostao je sačuvan samo ikonostas od drveta. Dana 29. jula 1941. godine, u crkvi su ustaše izvršile pokolj stanovnika srpske nacionalnosti. Na zapadnom zidu crkve, blizu ulaznih vrata nalazi se spomen-ploča sa natpisom o tom događaju.

Crkva je obnovljena i ponovo osvećena 1987. godine. Nije stradala u ratnim razaranjima 1992–1995, ali je zbog neodržavanja u lošem stanju. Danas nije u upotrebi.

Opis

Crkva pripada jednobrodnom crkvama dimenzija 7,810 × 13,45 m (dužina mjerena sa apsidom). Natkrivena je dvovodnim krovom i pokrivena crijepom. Ima pripratu, naos i apsidu.

Apsida je na istočnoj strani čiji poluprečnik iznosi oko 2,50 m. Mjereno na istočnoj fasadi objekta, visina zida apside od kote terena do početka krovišta iznosi cca 7,00 m. Krov apside ima kupasti oblik i njegov vrh se završava cca 0,5 m ispod sljemena dvovodnog krova crkve i prekriven je pocinčanim limom. Oltarski prostor sa proskomidijom, đakonikomom i časnom trpezom smješten je u apsidi. Proskomidija i đakonikon su izrađene kao niše u vanjskom istočnom zidu, širine 70 i dubine 35 cm. Centralno mjesto u oltaru zauzima časna trpeza koja je izrađena od kamena i čije dimenzije iznose cca 80x70 cm.

Crkva je zgrađena od kamena. Svi unutrašnji i vanjski zidovi crkve su malterisani i bojeni, dok su na vanjskoj strani po rubnim dijelovima, zatim oko portala i prozorskih otvora, postavljene ploče širine 35–55 cm, kao dekoracija.

Zvonik je visine 18,30 m. i smješten je iznad centralnog prostora priprate, kvadratne je osnove dimenzija 3,5 × 3,5 m. Krov zvonika ima oblik lukovice sa izduženim kubičnim nastavkom na čijem se vrhu nalazi krst. Na fasadama se u donjoj zoni zvonika nalaze okulusi, a u gornjoj otvori sa žaluzinama koji se polukružno završavaju.

Korpus ikonostasa koga čini 17 ikona različitih dimenzija, podijeljen je u tri horizontalna niza. Opšta karakteristika ikona ogleda se u jednostavnom inkarnatu. Većim dijelom na kompozicijama dominira siva podloga, a u donjem, preostalom dijelu maslinasto zelena.

